

Information från VKV – Västra Götalandsregionens kompetenscentrum om
våld i nära relationer
2025-05-07

Nya rekommendationer för hälso- och sjukvårdens och tandvårdens arbete med våld i nära relationer

Rekommendationerna i korthet

Du som är chef/beslutsfattare inom hälso- och sjukvård och tandvård, säkerställ att:

- personalen får fortbildning om våld i nära relationer.
- verksamhetens arbete med våld i nära relationer följs upp systematiskt som en del av kvalitets- och patientsäkerhetsarbetet.

Du som möter patienter, ställ frågor om våldsutsatthet:

- till alla gravida inom mödrahälsovården.
- till patienter med specifika skador och skadebild.
- till patienter med specifika symtom och tillstånd.
- vid specifika beteendemönster.

Samt:

- ställ frågor om könsstympning till alla gravida inom mödrahälsovården.
- uppmärksamma risk för våldsutsatthet inom barn- och ungdomspsykiatri.

De allra flesta invånare har kontakt med hälso- och sjukvården och tandvården genom hela livet. Många våldsutsatta tar kontakt av andra orsaker än just våld. Det gör att det finns möjlighet att upptäcka våld i ett tidigt skede om man har kunskap och ställer frågor om våld.

Den 7 maj 2025 släppte Socialstyrelsen ett nytt kunskapsstöd med rekommendationer för hälso- och sjukvårdens och tandvårdens arbete med

våld i nära relationer. Syftet är att stärka både chefer och tand-, hälso- och sjukvårdspersonal i arbetet med att upptäcka och stödja våldsutsatta. I kunskapsstödet finns både rekommendationer och checklistor att använda i arbetet. Rekommendationerna är som följer:

Chefer och beslutsfattare inom hälso- och sjukvård och tandvård

Säkerställ att:

- personalen får fortbildning om våld i nära relationer.
- verksamhetens arbete med våld i nära relationer följs upp systematiskt som en del av kvalitets- och patientsäkerhetsarbetet.

Ställ frågor till alla gravida inom mödrahälsovården

Du som möter gravida:

- fråga om våldsutsatthet i nära relation.
- fråga om könstympling tidigt i graviditeten.

Ställ frågor om våldsutsatthet vid specifika skador och skadebild

Du som möter patienter inom hälso- och sjukvård samt tandvård - fråga om våld i nära relation när patienter har skador som:

- blåmärken, petekier eller andra mjukdelsskador
- brännmärken
- frakturer
- bortslitet hår på hjässan
- skador på tänder, käkben och mjukdelsskador i ansikte
- tecken på traumatisk hjärnskada
- underlivsskador
- märken av strypvåld
- bilaterala skador, till exempel ringmärken över armarna

eller har viss skadebild som kan förstärka misstanken om utsatthet, som:

- skador utan tydlig förklaring om hur de uppkommit.
- skador där skadebilden inte stämmer med beskrivningen av hur de uppkommit (från patient eller medföljande).
- äldre skador som patienten inte sökt vård för vid uppkomst.
- skador som bedömts ha uppkommit vid olika tidpunkter.

Ställ frågor om våldsutsatthet vid specifika symtom och tillstånd

Du som möter patienter inom hälso- och sjukvård - fråga om våld i nära relation när patienter har symtom på:

Visste du att det finns en obligatorisk utbildning om våld i nära relationer för hälso-, sjuk- och tandvårdspersonal i VGR? Du hittar den på **VKV:s hemsida.**

- depression och/eller postpartum depression
- ångesttillstånd
- posttraumatiskt stressyndrom (ptsd), komplex ptsd
- självskadebeteende eller suicidalitet
- ätstörningar
- skadligt substansbruk eller beroende av alkohol eller narkotika
- psykiatriskt tillstånd och samtidigt skadligt bruk eller beroende
- sömnstörningar
- mag- och tarmbesvär
- långvarig smärta

Du som möter patienter inom tandvården - fråga om våld i nära relation när patienter har:

- svår tandvårdsrädsla
- långvarig smärta
- dålig munhälsa som inte behandlats

Ställ frågor om våldsutsatthet vid vissa beteendemönster

Du som möter patienter inom hälso- och sjukvård - fråga om våld i nära relation när patienter:

- återkommande söker vård för samma eller olika besvär utan tydlig klinisk orsak.
- upprepat uteblir från screeningtillfällen.
- har bristande följsamhet till ordinerad behandling vid kroniska sjukdomar.
- återkommande lämnar återbud eller uteblir från besök.
- förminskar eller förnekar skador, symtom eller sjukdom.
- har medföljande som uppträder kontrollerande, inte lämnar personen ensam med personal, eller uppträder likgiltigt inför patientens hälsotillstånd.

Uppmärksamma våldsutsatthet inom barn- och ungdomspsykiatri

- Ta upp frågan om våld i alla ärenden inom barn- och ungdomspsykiatri.

Läs mer:

[Nytt kunskapsstöd ska se till att vården upptäcker fler våldsutsatta](#)

[Nationellt kunskapsstöd med rekommendationer: Våld i nära relationer – Stöd till beslutsfattare och personal i hälso- och sjukvården och tandvården](#)